

Sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare	Ert datum	Er beteckning
Klimat- och näringslivsdepartementet, enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier och strålning	2025-01-16	KN2024/01912
Vårt tjänsteställe, handläggare	Vårt föregående datum	Vår föregående beteckning
FST JUR, Helena Severin, helena.severin@mil.se		

Remissyttrande avseende
kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkandet Ny
kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och
ändamålsenliga avgifter (SOU 2023:46)

Bakgrund

Försvarsmakten har tagit del av kärnkraftsprövningsutredningens delbetänkande. Försvarsmakten avstyrker förslaget till en ny lag om principbeslut i dess nuvarande utformning och har i övriga delar inget att erinra.

Kärnkraften har en närmast unik förmåga att planerbart över tid kunna utgöra en bärande del av den sammantagna nationella energiförsörjningen. Detta faktum bedöms framöver få en än mer accentuerad betydelse genom den förestående energiomställning som i hög grad avses genomföras medelst elektrifiering av energisektorer som idag baseras på fossil energi. Försvarsmakten ser därför positivt på åtgärder för att underlätta ett effektivt och välfungerande provningssystem för kärnteknisk verksamhet med bibehållna krav på säkerhet och strålskydd.

Försvarsmakten delar utredningens uppfattning att regeringen tidigt bör ta ställning till om det är förenligt med samhällets helhetsintresse att uppföra och driva kärnteknisk anläggning på en viss plats samt att det är viktigt att provningen innefattar frågor av betydelse för Sveriges säkerhet. Försvarsmakten är därför positiv till utredningens förslag som innebär att de säkerhetspolitiska aspekterna kan aktualiseras på nytt i ett senare skede av processen och kan provas igen utifrån nya kända omständigheter, exempelvis oförutsedda förändringar i omvärlden.

(HSE)

Försvarsmakten ifrågasätter dock fördelarna som följer av utredningens förslag till ny lag om principbeslut jämfört med den nu gällande ordningen innebärande att regeringen prövar tillåtligheten av verksamheten enligt miljöbalken.

Enligt förslaget till ny lag om principbeslut utgör ett principbeslut en förutsättning för att tillstånd enligt miljöbalken och kärntekniklagen ska kunna medges. Enligt 1 § lagen om principbeslut ska regeringen genom ett principbeslut bedöma om en verksamhet är förenlig med samhällets helhetsintresse. En verksamhet ska anses förenlig med samhällets helhetsintresse om den innebär en samhällsviktig funktion eller behövs för landets energiförsörjning och fördelarna med verksamheten överväger de nackdelar som den kan föra med sig.

Av delbetänkandet framgår att principbeslutet ska innefatta flertalet bedömningar (avsnitt 6.1.1) som Försvarsmakten anser är av stor vikt. Exempelvis ska regeringen göra en bedömning av om platsen, möjliga teknikval och leverantörer, sökanden och verksamhetsutövaren är lämpliga ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv. I bedömningen ska även Försvarsmaktens intressen beaktas. Vidare framgår att beslutet ska innehålla en bedömning av om projektet uppfyller hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. miljöbalken.

I förslaget till lag om principbeslut anges dock inte närmare vilka intressen och omständigheter – utöver behovet av landets energiförsörjning – som regeringen ska beakta vid avvägningen av fördelar och nackdelar med verksamheten. Vid prövningar enligt nu gällande lagstiftning framgår tydligt att särskild hänsyn ska tas till försvarsintresset vid avvägningen av motstående intressen (jfr. 2 kap. 7 § samt 3 kap. 10 § miljöbalken). Att motsvarande avvägning ska göras enligt lagen om principbeslut framgår inte tydligt av förslaget.

Enligt 5 § förslaget till lag om principbeslut ska ett principbeslut innebära att intresset för verksamheten har företräde framför eventuellt konkurrerande intressen enligt 3-4 kap. miljöbalken, *med hänsyn tagen till Sveriges säkerhet och övriga relevanta överväganden rörande verksamheten*. Försvarsmakten bedömer att formuleringen i 5 § kan medföra tolkningssvårigheter. Utredningen tydliggör inte vad som avses med ”andra relevanta överväganden rörande verksamheten” och redogör inte för vilken tyngd intresset för Sveriges säkerhet ska ha vid avvägningar mellan motstridiga intressen. Sveriges säkerhet är inte en del av den prövning som ska ske enligt miljöbalken, utöver vad som eventuellt beaktats vid utpekande av riksintressen för totalförsvaret. Försvarsmakten anser därför att det behöver förtydligas vad formuleringen i 5 § innebär i förhållande till formuleringen i 3 kap. 10 § första stycket andra meningen miljöbalken om att totalförsvarets intresse ska ges företräde vid en avvägning av motstridiga riksintressen.

Försvarsmakten anser även att formuleringen i 5 § lagen om principbeslut kan leda till otydligheter beträffande vilka frågor som ska anses slutligt prövade

genom principbeslutet. Lagförslaget innebär att ett principbeslut ska vara bindande avseende de frågor som har prövats i beslutet. Enligt betänkandet ska en översiktlig bedömning enligt miljöbalken och kärntekniklagen ske inom ramen för principbeslutet (s. 217 betänkandet). Utredningen bedömer dock inte att MKB-direktivet är tillämpligt på förfarandet enligt lagen om principbeslut. Samtidigt anger utredningen att principbeslutet innehåller ett visst mått av tillåtlighetsprövning. För Försvarsmakten framstår det som otydligt vilka krav enligt miljöbalken, (inkluderande 3-4 kap.) som ska prövas inom ramen för principbeslutet och som därmed är bindande vid tillståndsprövningen. Författningsförslagen bör därför förtydligas i dessa delar.

Detta yttrande har beslutats av stf. chefsjurist Helene Arango Magnusson. I den slutliga handläggningen har forskare Linus Fast, stabschef Hampe Klein och sektionschef Annika Grahn deltagit och som föredragande försvarsjurist Helena Severin.

Helene Arango Magnusson
Stf. chefsjurist

Helena Severin
Försvarsjurist

Sändlista

Klimat- och näringslivsdepartementet, kn.remissvar@regeringskansliet.se
FOI

Som orientering

Försvarsdepartementet

Internt Försvarsmakten

FST STRA
FST Stöd